

دین و زندگی ۳

پایه های استوار / ۳ از ۳

◇ رسول خدا (ص) دعوت خود را در جامعه‌ای جاهلی آغاز کرد که نشانه‌هایی بسیار اندک از تعقل و تفکر و دانایی داشت.

◇ جامعه جاهلی سرشار از خرافات و مظاهر جهل بود، گفته‌اند در میان این مردم فقط هفده نفر بودند که خواندن و نوشتن می‌دانستند.

◇ پیامبر اکرم (ص) آمد تا این جامعه را متحول کند و مردم را به سوی زندگی مبتنی بر تفکر و علم سوق دهد.

◇ اولین آیاتی که بر رسول خدا (ص) نازل شد و آغازگر رسالت وی بود، دربارهٔ دانش و آموختن بود.

◇ دعوت به تفکر، تعقل، تدبیر و خردورزی در جای جای کتاب آسمانی (قرآن) مشاهده می‌شود.

دین و زندگی ۳

◆ ۱- نزول تدریجی آیات قرآن کریم و ۲- دعوت مکرر این کتاب به خردورزی و دانش و آموختن و ۳- تشویق‌های دائمی رسول خدا (ص) سدّ جاهلیت و خرافه‌گرایی را شکست و یکی از جاهل‌ترین جوامع آن روز را مشتاق علم ساخت.

◆ رسول خدا (ص) نه تنها همه را دعوت به علم‌آموزی کرد، بلکه آموختن را برای مردم واجب دانست و فرمود: «طلب علم بر هر مرد و زن مسلمان واجب است».

◆ پیامبر (ص) به یکی از یارانش فرمود: «کسی که دوست دارد نگاهش به چهرهٔ کسانی افتد که از آتش دوزخ در امان‌اند، به جویندگان علم بنگرد ... . هر شاگردی که برای تحصیل علم [نه به قصد شهرت و نه برای تظاهر و تفاخر]، به خانهٔ عالمی رفت و آمد کند، در هر گامی، ثواب و پاداش عبادت یکساله عابد برای او منظور می‌گردد و برای هر قدمی که در این مسیر می‌نهد، شهری آبادی در بهشت برای او آماده می‌سازد، بر روی زمین راه می‌رود، زمین نیز برای او طلب آمرزش می‌کند.

◆ حضرت فاطمه زهرا (س) در پاسخ زنی که گفت مادرم در باب نماز سؤال‌هایی دارد و از کثرت سؤال احساس شرمندگی کرد فرمود: «هر سؤالی که سخت نگیر، یاد بگیر

دین و زندگی ۳

به نظرت می‌آید، بپرس و سپس برای تشویق وی فرمود: «اگر فردی در مدت یک روز، بار سنگینی را به دوش کشیده، آن را به بالای بام حمل کند و در ازای آن حق‌الزحمة معادل هزار سکه طلا دریافت کند، با توجه به این فرد، آیا آن کار برای او سخت خواهد بود؟» و در ادامه فرمود: «من هم کارگزارم و خود را خادم خداوند قرار داده‌ام، مفرد من در برابر هر سؤالی که پاسخ می‌دهم، از مجموع مرواریدهایی که فاصلهٔ میان زمین و آسمان را پر کند بیشتر است، پس سزاوار است که از پرسش‌های تو احساس رنج و زحمت نکنم».

❖ آیهٔ شریفهٔ (قل هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون انما یتذکروا اولوا الالباب) درباره معیار ششم تمدن اسلامی یعنی دانش و آموختن و خردورزی است.

❖ نیاکان ما در جهان اسلام توانستند علوم و دانش بشری را از چند شاخه محدود به پانصد شاخه برسانند و این، به معنای توسعه زیاد علم بود که ناچار بودند آن را شاخه شاخه کنند و به صورت تخصصی بدان پردازند.

❖ شوق و علاقهٔ مسلمانان به دانش سبب شد که در بسیاری شهرها در کنار هر مسجد، مدرسه‌ای نیز بنا کنند.

◇ یکی از بزرگترین دانشمندان در تمدن اسلامی ابن‌سینا بود که به حق، آثار وی یکی از عوامل اصلی تحول اندیشه در اروپا و توجه بیشتر اروپاییان به تفکر فلسفی و دانش طبیعی محسوب می‌شود.

◇ کتاب «شفا»ی بوعلی یک دائرةالمعارف در منطق، ریاضیات، علوم طبیعی و فلسفه است و بخش فلسفی آن هنوز هم از مهم‌ترین کتاب‌های فلسفی جهان محسوب می‌شود.

◇ ملاصدرا، فیلسوف بزرگ اسلامی دربارهٔ هماهنگی میان دین و تفکر عقلی می‌گوید: «نمی‌شود قوانین این دین بر حق الهی، که چون خورشید روشن و درخشان است، با دانش استدلالی یقینی مخالف داشته باشد...»

◇ دستورات ساده‌ای مانند وضو و غسل و دیگر آموزه‌های بهداشتی اسلام مانند طهارت و نجاست و نیز دستورات پیشوایان دین در مورد سلامتی و درمان دنیای اسلام را دربارهٔ بهداشت و سلامتی متحول کرد.

دین و زندگی ۳

◇ یکی از ویژگی‌های فرهنگ علمی دوره اسلامی منحصر نبودن تحصیل علم به طبقه یا قشری خاص بود (مانند طرح سؤال‌های علمی توسط زنان از پیامبر - کلاس علمی حضرت فاطمه و جز راویان حدیث بودن زنان پیامبر (ص)).

